

کاربرد GIS در مدیریت محیط زیست شهری

صبا فاضلی زاد¹، بهمن خسروی پور²

1- دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

saba.fazeli92@gmail.com 09370672356

2- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

B.khosravipour@gmail.com

چکیده

اگرچه شهرنشینی دارای اثرات مثبت اقتصادی و اجتماعی بوده، ولی خود متقابلاً به مشکلات و معضلاتی برای ساکنان شهرها دامن زده است که می‌توان آنها را به عنوان مشکلات شهرنشینی در عصر حاضر به حساب آورد. یکی از مشکلات رایج شهرنشینی، معضلات زیست‌محیطی است. نگاهی گذرا بر وضعیت محیط‌زیست جهان در دو دهه گذشته نشان می‌دهد که علی‌رغم حساسیت‌های اخیر در زمینه محیط‌زیست نه تنها اثرات مخرب انسانی کاهش نیافته بلکه مسایل حاد و دشواری مانند آلودگی شدید جوی، نازک شدن لایه ازن و ... مطرح شده است. در این میان شهرها نیز به عنوان مراکز جذب جمعیت با مسائل و مشکلات متعدد و مختلف زیست‌محیطی مانند آلودگی هوا، صدا، تولید زباله، آلودگی آبها و... روبرو هستند که این امر خود منجر به گسترش و افزایش شدت فشارهای وارده بر محیط‌زیست و در نتیجه بروز انواع آلودگی‌های زیست‌محیطی، تخریب منابع و کاهش فضاهای طبیعی و در پی آن افزایش نیاز شهروندان به محیط‌زیستی سالم‌تر شده است. به این ترتیب نقش مدیران و برنامه‌ریزان شهری تنها تعیین کاربری‌های اراضی و برنامه‌ریزی فضایی نخواهد بود، بلکه یکی از اصلی‌ترین و مهم‌ترین وظایفی که بر عهده آنان است، برنامه‌ریزی شهری در جهت حفظ و ارتقای کیفیت محیط‌زیست شهری به عنوان شاخص پایداری توسعه می‌باشد. یکی از ابزارهای پیشرفته و نو در علم مدیریت شهری، سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی و فنون وابسته به آن است. سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) به عنوان علم و فن مدیریت اطلاعات مکان مرجع، قادر است ابزارهای مناسب، جهت رفع مشکلات و پیچیدگی‌های مربوط به مسائل مکانی را در اختیار تصمیم‌گیرندگان قرار دهد. مقاله حاضر با مطالعه اسناد و مدارک و پایگاه‌های اطلاعاتی و منابع کتابخانه‌ای فراهم شده است و در آن سعی شده تا ابتدا تعاریفی از GIS، محیط زیست شهری ارائه شود و در کاربرد نهایت GIS در مدیریت محیط‌زیست شهری تبیین شود.

کلمات کلیدی: GIS، مدیریت محیط زیست شهری، برنامه‌ریزی شهری، مدیریت شهری، سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی